

SAMENVATTING WAARNEMINGEN DAS 2024

Figuur 1. Overzicht meetpunten

Datum	Tijd	Bestandsnaam	Meetpunt	Opmerkingen
10-03-2024	04:57	IMG_0222	1	Kijkend naar cameraval en loopt dan langs de perceelrand in zuidelijke richting
11-03-2024	03:21	IMG_0237	1	Langs perceelrand in zuidelijke richting
19-03-2024	01:20	IMG_0446	1	Langs perceelrand in zuidelijke richting
01-04-2024	23:45	IMG_0122	4	Loopt richting cameraval
01-04-2024	23:46	IMG_0123	4	Snuffelt aan cameraval
03-04-2024	21:02	IMG_0135	4	Kruipt onder hek door naar de gemeentewerf
07-04-2024	22:36	IMG_0177	4	Kruipt onder hek door naar de gemeentewerf
21-04-2024	02:13	IMG_0025	1	Langs perceelrand in noordelijke richting
22-04-2024	03:47	IMG_0104	1	Langs perceelrand in noordelijke richting
07-05-2024	23:56	IMG_0005	2	Staat pal voor de cameraval
08-05-2024	01:52	IMG_0031	1	Langs perceelrand in zuidelijke richting
08-05-2024	02:23	IMG_0032	1	Langs perceelrand in zuidelijke richting
11-05-2024	04:07	IMG_0013	4	Langs perceelrand in westelijke richting
11-05-2024	04:15	IMG_0143	1	Langs perceelrand in zuidelijke richting
15-05-2024	23:57	IMG_0128	2	Lopend langs hekwerk vanuit zuidelijke richting (uit richting camera 3)
15-05-2024	23:58	IMG_0129	2	Snuffelend rond de cameraval
15-05-2024	03:49	IMG_0022	4	Langs perceelrand in oostelijke richting
22-05-2024	23:30	IMG_0041	4	Langs perceelrand, komend vanuit oostelijke richting

Opmerkingen:

- Opvallend is dat er met cameraval 3 geen waarnemingen van de das zijn gemaakt. Hoogstwaarschijnlijk komt de das hier wel af en toe, maar wordt er telkens achter de camera langs gelopen, via de paardenweide. De cameraval stond gericht op de akker.

- Ook is het opvallend dat de das ter hoogte van cameraval 4 de gemeentewerf weet te bereiken. Op camerabeelden is te zien dat de das onder het hek doorkruipt.
- Er zijn geen aanwijzingen dat de das midden op de velden foerageert. Alleen langs de perceelranden werden sporen aangetroffen en op de camerabeelden loopt de das niet ver van de perceelranden af.
- Meetpunt 5 heeft door vandalisme korter dienst gedaan dan andere meetpunten. Ondanks dat de das in de rest van de onderzoeksperiode door andere cameravallen werd gezien was dit niet het geval op meetpunt 5. Ook zijn er in deze omgeving geen sporen te zien. De omgeving van meetpunt 5 lijkt buiten het activiteitengebied van de soort te vallen.

Figuur 2. Overzicht waargenomen sporen van de das; pootafdrukken (rode driehoek), snuifputjes (groene driehoeken), wissels (gele lijnen) en putje met uitwerpselen (gele driehoek). Alleen sporen met een hoge mate van zekerheid zijn hieraan toegevoegd.

07-03-2024 plaatsen cameravallen en sporenonderzoek

Tijd: 13:30 - 15:00

Weer: 8°C, O3 en bewolking 20%

Onderzoekers: J. Metselaar en K. de Groot

Tijdens het bezoek is de westzijde van het plangebied onderzocht op sporen van de das, en zijn drie cameravallen geplaatst (meetpunt 1 t/m 3). Ook is het gedeelte van de paardenwei die grenst aan de maïsakker gecontroleerd op sporen van de das, maar deze werden hier niet aangetroffen.

Het prikkeldraad bij de mogelijke wissels aan de Toonkweg is gecontroleerd op haren van de das. Dit werd niet aangetroffen.

Langs de houtsingel t.h.v. de westelijke grens van de gemeentewerf werden meerdere snuifputjes van de das aangetroffen (Figuur 3). Ook werden hier pootafdrukken gezien, maar het is niet zeker bij welke soort deze afdrukken horen.

In het zuiden van het plangebied waren tijdens het nader onderzoek van 2023 putjes met uitwerpselen en wroet- en graafsporen van de das waargenomen. Tijdens dit bezoek waren de putjes nog steeds zichtbaar, echter waren ze bedekt met een laag dode bladeren. Ook waren hier geen nieuwe uitwerpselen te vinden. Dit wijst erop dat hier geen nieuwe putjes zijn gegraven.

Figuur 3. Snuifputje langs de houtsingel t.h.v. de westelijke grens van de gemeentewerf.

19-03-2024 plaatsen twee extra cameravallen en sporenonderzoek

Tijd: 16:20 - 17:20

Weer: 15°C, Z3 en bewolking 20%

Onderzoeker: J. van Dijk

Na overleg is besloten twee extra cameravallen te plaatsen in het plangebied (meetpunt 4 en 5). Ook is het gedeelte van de paardenweide grenzend aan de gemeentewerf gecontroleerd op sporen van de das, maar deze werden hier niet aangetroffen.

10-04-2024 controleren cameravallen en sporenonderzoek

Tijd: 13:30 - 15:30

Weer: 14°C, Z2 en bewolking 0%

Onderzoekers: J. Metselaar en K. de Groot

Tijdens het bezoek zijn de vijf aanwezige cameravallen gecontroleerd. Cameraval 5, geplaatst op 19 maart in de houtopstand ten oosten van het plangebied, werd helaas kapot teruggevonden. Op de beelden is te zien dat hij al op 20 maart kapot is gemaakt.

Tijdens het bezoek was een tractor de voormalige maïsakker aan het omploegen. Hierdoor was het niet mogelijk om hier naar sporen van de das te zoeken. Langs de houtsingel t.h.v. de westelijke grens van de gemeentewerf werd een mogelijk snuitputje gevonden, dit is een van de snuitputjes die tijdens het bezoek van 7 maart al werd gezien. Het betreft het snuitputje dicht in de buurt van cameraval 1.

In de paardenweide werden geen sporen van de das aangetroffen, wel werd door de eigenaar van de weide verteld dat hij afgelopen winter de das heeft gezien langs de noord- en westrand van de wei. Ook vertelde hij dat de wissels duidelijk platgestampt zijn.

18-04-2024 plaatsen vervangende cameraval en sporenonderzoek

Tijd: 08:45 - 09:45

Weer: 5°C, NNW2 en bewolking 10%

Onderzoeker: K. de Groot

Tijdens het veldbezoek is een vervangende cameraval neergezet voor meetpunt 5. Ditmaal is de cameraval opgesteld langs de noordoostelijke hoek van het weidegedeelte. Omdat er tussen de houtopstand en het veld een hek staat werd deze plek veiliger bevonden. Ook is tijdens het veldbezoek gecontroleerd op sporen van de das, maar er zijn geen nieuwe sporen aangetroffen. Wel was duidelijk de wissel te zien waar de das op eerder bekeken video's (camera 4) onder het hek door richting de gemeentewerf gaat (Figuur 4).

Figuur 4. Wissel onder het hek, naar het zuiden van de gemeentewerf.

07-05-2024 controleren cameravallen en sporenonderzoek

Tijd 11:00 – 12:30

Weer: 20°C, ZW1 en bewolking 0%

Onderzoeker: K. de Groot

Tijdens het veldbezoek is het gebied wederom onderzocht op sporen van de das. Alle gedeelten van het gebied werden onderzocht, inclusief de paardenweide. De voormalige maïsakker lijkt recentelijk omgeploegd en is nu licht begroeid met gras. Er werden geen nieuwe sporen van de das aangetroffen. Alle cameravallen zijn gecontroleerd en het beeldmateriaal is overgezet.

07-06-2024 ophalen cameravallen en sporenonderzoek

Tijd: 10:00 - 11:00

Weer: 15°C, ZW2 en bewolking 60%

Onderzoekers: J. Metselaar en J. van Dijk

Alle cameravallen werden mee teruggenomen. In het zuiden van het plangebied, waar een putje met uitwerpselen aanwezig was, lijkt het putje opnieuw te zijn gebruikt door de das. Het putje was eerder dit jaar nog met dood blad gevuld, maar is nu weer open komen te liggen. Dit keer zaten er geen uitwerpselen in het putje, maar er werden wel verse graafsporen aangetroffen (Figuur 5). Dit duidt erop dat de das hier actief is geweest. Ook werden op andere plekken langs de zuidrand van het plangebied kleine putjes aangetroffen die hoogstwaarschijnlijk door de das zijn gemaakt (Figuur 5). Tijdens dit bezoek stonden de paarden niet meer op het veld en stond het gras erg hoog. De maïsakker is nu ook veranderd in een grasveld. Ook hier staat het gras erg hoog.

Figuur 5. Het putje waarin eerder uitwerpselen werden aangetroffen is opnieuw gebruikt. Dit keer geen uitwerpselen, maar wel zijn er nieuwe graafsporen zichtbaar (links); een snuifputje langs de zuidrand van het plangebied, waar zich de houtopstand aan de Hummeloseweg bevindt (rechts).

20-06-2024 sporenonderzoek

Tijd: 14:20 - 15:35

Weer: 22°C, O2 en bewolking 100%

Onderzoekers: J. Metselaar en K. de Groot

Op de gemeentewerf werd nog een keer gekeken of er sporen van de das aanwezig zijn. Deze werden niet aangetroffen. Ook werd nogmaals gekeken aan de zuidwestkant van het plangebied en het gebied langs de Rondweg ten zuiden van het plangebied, tussen de Hummeloseweg en Haitinkweg. Langs de zuidwestkant van het plangebied en de omgeving van de rotonde werden geen sporen aangetroffen. In de groenstrook tussen de Hummeloseweg en Haitinkweg werden wel twee wissels aangetroffen, waarvan één direct ter hoogte van het einde van een dassenraster (coördinaat: 52.00503, 6.33429) en de ander iets verder zuidelijk (coördinaat: 52.00387, 6.33485) (Figuur 6).

Figuur 6. Dassenwissel langs de Rondweg, na het eindigen van het dassenraster.